

جزوه کمک آموزشی

مدرسۀ راه دور صبا

جغرافیای عمومی

کلیه رشته ها

این جزوه صرفاً جهت آشنایی شما عزیزان با نمونه سوالات امتحانی است

و منبع اصلی امتحان کتاب درسی می باشد .

- ۱- استان اصفهان با کدام استانها همسایه است؟ از شمال با استانهای سمنان، قم و مرکزی- از شرق به استان یزد- از جنوب به استان فارس- از غرب به استانهای لرستان، چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد.
- ۲- وسعت استان اصفهان چقدر است و از نظر وسعت چندمین استان کشور است؟ بیش از ۱۰۷ هزار کیلومتر مربع، ششمین استان پهناور کشور
- ۳- چرا می توان استان اصفهان را ایران کوچک نامید؟ وسعت زیاد این استان در کشور باعث شده است تا ویژگی های طبیعی انسانی گوناگون در آن شکل بگیرد.
- ۴- موقعیت استان از چه نظر دارای اهمیت فوق العاده است؟ ارتباطی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی.
- ۵- از نظر زمین شناسی استان اصفهان در دوران دوم چگونه بود؟ سراسر استان در کف اقیانوس بزرگی به نام تتیس جدید قرار داشت.
- ۶- کوههای کرکس چگونه تشکیل شده است؟ بسته شدن اقیانوس و فرو رفتن تدریجی پوسته آن زیر پوسته ایران باعث وقوع آتشفشانهای زیر دریایی شده است.
- ۷- چه عاملی موجب وقوع چین خوردگی های فراوان در کشور شده است؟ برخورد صفحه عربستان به صفحه ایران و در نتیجه نهایی آن بسته شدن کامل اقیانوس و بالا آمدن و تشکیل کوههای زاگرس شده است.
- ۸- چه بخش هایی امروزه به صورت دشت درآمده اند؟ بخش هایی که کمتر تحت تأثیر چین خوردگی و آتشفشان قرار گرفته اند.
- ۹- چه عاملی باعث ایجاد شکستگی ها و گسل ها در استان شده است؟ وجود فشارهای بسیار زیاد بر پوسته زمین.
- ۱۰- از زمان تشکیل ناهمواری ها تاکنون کدام عوامل شکل ناهمواری ها را فرسایش داده و آنها را به شکل امروزی درآورده است؟ بارش، سیلاب، باد، یخبندان.
- ۱۱- از نظر شکل ظاهری ناهمواری های طبیعی استان به چند ناحیه بزرگ تقسیم می شود؟ ۱- ناحیه بلند (کوهها و پایکوهها)؛ ۲- ناحیه هموار (دشت ها و چاله ها)
- ۱۲- ناحیه کوههای زاگرس استان شامل چه بخش هایی از استان است؟ غرب، جنوب غرب و جنوب.
- ۱۳- ارتفاعات ناحیه کوههای زاگرس استان چه ویژگی هایی دارد؟ بخشی از ساختار کوهستانی بسیار بزرگ زاگرس است که به شکل رشته کوههای منظم و موازی با جهت غالب شمال غربی- جنوب شرقی دیده می شود. ارتفاع کوههای این ناحیه از شرق به غرب بیشتر می شود.
- ۱۴- بلندترین ارتفاعات استان در کدام شهرستان ها قرار دارند؟ فریدون شهر، فریدن، سمیرم.
- ۱۵- بلندترین کوههای استان در ناحیه زاگرس استان را نام ببرید. شاهان کوه در فریدون شهر، «دنا» در سمیرم، «دالان کوه» در فریدون «کوههای دامنه» در فریدن.
- ۱۶- پیش کوههای زاگرس در استان اصفهان را نام ببرید. اطراف شهرهای اصفهان (کوههای کلاه قاضی و صفه)، شهرضا (کوههای دملا و نجف آباد (کوه هایپنجی)).

۱۷- چه بخش‌هایی از استان اصفهان ناحیه کوه‌های مرکزی استان را تشکیل می‌دهند؟ بخش‌هایی از شمال غرب، مرکز و جنوب شرق استان در محدوده شهرستان‌های کاشان، آران و بیدگل، نظنر، اردستان، نائین و بخش‌های محدودی از شمال شهرستان اصفهان و برخوار و میمه.
۱۸- کوه‌های ناحیه مرکزی استان چه ویژگی‌هایی دارند؟ از لحاظ جهت همانند زاگرس‌اند، جنس عمده سنگ‌های سازنده این ارتفاعات آتش‌فشانی است و ارتفاع آن‌ها کمتر از زاگرس است.
۱۹- بلندترین قله‌های ناحیه کوه‌های مرکزی استان را نام ببرید. کرکس، مارشان و اردهال.
۲۰- ارتفاع گرفتن کوه‌های مرکزی استان چه تأثیری داشته است؟ باعث تعدیل آب و هوا و خلق توانمندی‌ها و چشم‌اندازهای بسیار زیبای طبیعی شده است.
۲۱- آذرین بودن ساختارهای زمین‌شناسی ناحیه کوه‌های مرکزی استان چه نامیده است؟ معادن زیادی رادر این قسمت از استان بوجود آورده است.
۲۲- آثار مثبت کوه‌های استان بر زندگی انسان را نام ببرید. ۱- بهره‌مندی از نعمت‌های فراوان الهی؛ ۲- تعدیل دما و بارش؛ ۳- دریافت‌کننده و ذخیره‌کننده آب؛ ۴- غنی‌ترین منابع گیاهی و جانوری؛ ۵- تولیدکننده خاک؛ ۶- منابع معدنی.
۲۳- دشت‌ها و چاله‌ها بیشتر در چه قسمت‌هایی از استان دیده می‌شود؟ در قسمت‌های مرکزی، شرقی و جنوب شرقی و شمالی استان.
۲۴- بیشترین مساحت کدام شهرستان‌های استان را سرزمین‌های هموار تشکیل می‌دهند؟ آران و بیدگل، نظنر، اردستان، نائین، اصفهان، برخوار و میمه.
۲۵- دو عامل اصلی تغییر شکل و فرسایش دشت‌های استان کدامند؟ آب و باد.
۲۶- کویرهای استان چگونه بوجود آمده‌اند؟ مثال بزنید. برخی از دشت‌های استان در گذشته دریاچه‌های کم عمقی بوده‌اند که به دلیل تغییرات آب و هوایی، کم‌کم خشک شده‌اند و آثار آن امروزه به شکل لایه‌هایی از نمک در سطح زمین دیده می‌شوند. مانند: کویرهای استان در جرقویه و آران و بیدگل.
۲۷- دشت‌های حاصل‌خیز استان را نام ببرید. حاشیه زاینده رود، مهیار، گلپایگان، فلاورجان.
۲۸- چند نمونه از توانمندی‌های چاله‌ها و دشت‌های استان را نام ببرید. معدن نمک خارا در کویر جرقویه، ذخایر سیلیس در تپه‌های ماسه‌ای اطراف ورزنه، منابع نفت و گاز آران و بیدگل، معادن پتاس در خور و منگنر اردستان.
۲۹- کدام توانمندی‌های استان در دشت‌ها و چاله‌ها کمتر بدان توجه شده است؟ ثروت عظیم انرژی خورشیدی، انرژی باد، زیست بوم گیاهی و جانوری و توانمندی‌های گردشگری.
۳۰- عوامل درون‌استانی که در تنوع آب و هوای استان دخالت دارند را نام ببرید. ارتفاع زمین، زاویه تابش خورشید، پوشش‌های متنوع سطح زمین (پوشش گیاهی، آب، شنزار و شهرها).
۳۱- عوامل برون‌استانی که در تنوع آب و هوایی استان دخالت دارند را نام ببرید. توده‌های هوا، پدیده‌های آب و هوایی در دیگر نقاط جهان (ذوب یخ‌های قطبی).
۳۲- کدام عامل بر شکل‌گیری و تنوع آب و هوایی در استان اصفهان بیشترین تأثیر را دارند؟ ارتفاع زمین و توده‌های هوایی.
۳۳- ارتفاع زمین چه تأثیری بر آب و هوای استان دارد؟ باعث اختلاف در میزان بارش و دمای نقاط مختلف استان شده به طوری که

مناطق غربی و جنوبی حداکثر بارش و حداقل دمای متوسط و مناطق کم ارتفاع استان حداقل بارش و حداکثر دما را دارند.

۳۴- مؤثرترین توده‌های هوا که استان اصفهان را تحت تأثیر قرار می‌دهند را توضیح دهید. ۱- توده هوای غربی که معتدل و مرطوب است از اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه رطوبت جذب می‌کند و عامل اصلی بارش‌های پاییزی، زمستانی و بهاری است؛ ۲- سودانی که از جنوب غرب در زمستان وارد استان می‌شود و از دریای سرخ و خلیج فارس رطوبت جذب کرده و بارش‌های خوبی در استان ایجاد می‌کند؛ ۳- توده هوای بسیار سرد و خشک سیری در اوج زمستان از شمال شرقی وارد شده و باعث افت شدید دما و وقوع یخبندان‌های شدید می‌شود؛ ۴- در تابستان کل استان تحت تأثیر شدید توده هوای گرم و خشک ایران مرکزی قرار می‌گیرد.

۳۵- چند نوع آب و هوا در استان اصفهان وجود دارد؟ ۱- آب و هوای بیابانی- شرق و شمال استان بادمازیاد و بارش کم؛ ۲- آب و هوای نیمه بیابانی در کوهپایه‌های مرکزی جنوبی و غربی استان بارش بیشتر و دمای کمتر نسبت به ناحیه بیابانی؛ ۳- آب و هوای نیمه مرطوب در ارتفاعات بلند غربی و جنوبی استان با بارش نسبتاً زیاد و دمای کم.

۳۶- یکی از مشخصه‌های آب هوایی استان چیست؟ وزش بادهای گوناگون.

۳۷- جهت بادهای استان در ماه‌های سرد و گرم چگونه است؟ در فصول پاییز، زمستان و بهار غربی و جنوب غربی است. در ماه‌های گرم از شرق، شمال شرق و شمال می‌وزند.

۳۸- برای مدیریت بهتر آثار پدیده‌های آب و هوایی و مقابله با شرایط نامطلوب چه اقداماتی انجام شده است؟ طرح باروری ابرها، هشدارهای اداره هواشناسی استان در مورد مخاطرات آب و هوایی و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی جهت مقابله با مخاطرات پس از وقوع آنها.

۳۹- با توجه به شریط پستی و بلندی محل استقرار شهرها را چگونه طبقه‌بندی می‌کنند؟ ۱- شهرهای واقع در ناحیه کوهستانی؛ ۲- شهرهای واقع در ناحیه کوهپایه‌ای؛ ۳- شهرهای واقع در دشت‌های استان.

۴۰- چه عواملی محدودیت‌هایی برای شهرنشینی و گسترش شهرها در این ناحیه ایجاد کرده است؟ آب و هوای سرد، کمبود زمین‌های هموار، طولانی بودن روزهای یخبندان، مشکلات حمل و نقل.

۴۱- یکی از مناسب‌ترین فعالیت‌ها برای شهرهای کوهستانی چیست؟ مثال بزنید.
بهره‌گیری از نقش ییلاقی و قابلیت‌های استراحتگاهی مانند: ایجاد دهکده تفریحی در چادگان.

۴۲- کدام شهرهای استان در شمار شهرهای کوهپایه‌ای محسوب می‌شوند؟ نظنز، میمه، دهاقان، قمصر، باغبادران.

۴۳- چرا شهرهای کوهپایه‌ای محدودیتی برای فعالیت‌های انسانی ایجاد نمی‌کنند؟ ارتفاع کمتر از نقاط کوهستانی و شیب مناسب.

۴۴- ویژگی‌های خاص جغرافیایی شهرهای کوهپایه‌ای را نام ببرید. شیب ملایم و سهولت حمل و نقل، منابع آب مناسب و بهره‌مندی از آب و هوای معتدل.

۴۵- کدام شهرها در حاشیه زاینده رود یا در فاصله کمی از آن استقرار یافته‌اند؟ خمین‌شهر، نجف آباد، فلاورجان، اصفهان.

۴۶- شهرهای واقع در دشت‌های شمالی و شرقی استان را نام ببرید. آران و بیدگل، اردستان، ناین.

۴۷- شهرهای واقع در دشت‌های شمالی و شرقی استان چگونه امرار معاش می‌کنند؟ به دلیل محدودیت‌های امکانات کشاورزی بیشتر بر تولیدات غیرزراعی و فعالیت‌های صنعتی و خدماتی متکی‌اند.

۴۸- سیمای شهرهای استان اصفهان چگونه دگرگون شد؟ ورود وسایل نقلیه موتوری، ایجاد خیابانهای متقاطع و شطرنجی، افزایش

جمعیت و رشد شهرنشینی، مصرف گرایی، ورود الگوهای شهرسازی غربی.
۴۹- شهرهای استان اصفهان با چه مشکلاتی مواجه شده‌اند؟ شلوغی زیاد، فشار زیاد بر محیط طبیعی و تخریب آن، تغییر و تبدیل کاربری‌های کشاورزی به ساختمان‌های تجاری و مسکونی، کمبود و گرانی مسکن، حاشیه‌نشینی، افزایش روزافزون وسایل نقلیه موتوری (ترافیک)، آلودگی، پسماندها و پساب‌ها.
۵۰- یکی از مهم‌ترین مراکز تولیدات اقتصادی و فرهنگی استان چیست؟ روستاهای استان اصفهان.
۵۱- روستاهای استان را براساس کدام معیارها می‌توان تقسیم‌بندی کرد؟ قابلیت‌های طبیعی، شرایط آب و هوایی، تراکم جمعیت و پراکندگی جمعیت.
۵۲- فعالیت‌ها و نقش‌های کوچ‌نشینان استان اصفهان را نام ببرید. در تأمین معاش خود، تولید محصولات لبنی و پروتئینی، صنایع دستی و محصولات کشاورزی فعالیت دارند و در زمینه ادبیات موسیقی آداب و رسوم ویژه و خصایص اجتماعی منحصر به فرد و حفظ سنت‌های ایرانی و اسلامی، مدیریت مراتع و عرصه‌های طبیعی و مرزداري.
۵۳- از جاذبه‌های مهم گردشگری فرهنگی استان به شمار می‌آید. زندگی کوچ‌نشینی.
۵۴- کوچ‌نشینان استان اصفهان از چه ایلاتی تشکیل شده‌اند؟ قشقایی، بختیاری و عرب جرقویه.
۵۵- کوچ‌نشین‌های اسکان یافته استان در کجا ساکن شده‌اند؟ در شهرها و روستاها مجاور مناطق ییلاقی مانند سمیرم، شهرضا، فریدون‌شهر و فریدون.
۵۶- چرا اغلب کوچ‌نشینان استان تمایل به یکجانشینی و اسکان دارند؟ زیرا خدمات‌رسانی به کوچ‌نشینان اسکان یافته بسیار آسان‌تر و با هزینه کمتری امکان‌پذیر است.
۵۷- مهم‌ترین تغییرات در شیوه زندگی و کوچ‌کُچ کوچ‌نشینان استان را بنویسید. ۱- ورود فناوری‌های جدید مانند وسایل ارتباط جمعی و خودرو؛ ۲- استفاده از کامیون برای حمل‌دام و اسب و اثاثیه خود.
۵۸- درصد جمعیت شهرنشین استان چقدر است؟ ۸۳/۵ درصد، ۱۶/۵ درصد عشایری و روستایی.
۵۹- پُرجمعیت‌ترین و کم‌جمعیت‌ترین شهرستان‌های استان اصفهان را نام ببرید. شهرستان‌های اصفهان، کاشان، خیمین شهر و نجف-آباد به ترتیب پُرجمعیت‌ترین و شهرستان‌های خوانسار و چادگان کم‌جمعیت‌ترین.
۶۰- چه عواملی در سه دهه گذشته جمعیت غربی را از سایر استانها و کشورهای دیگر به استان اصفهان جذب کرده است؟ تحولات اقتصادی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های بزرگ ملی و توسعه یافتگی.
۶۱- مهم‌ترین عوامل رشد جمعیت استان اصفهان را نام ببرید. رشد تولید محصولات کشاورزی و وجود خدمات نسبتاً مناسب در تمامی زمینه‌ها، افزایش طبیعی، مهاجرت.
۶۲- از نظر ساختمان سنی جمعیت استان اصفهان چگونه است؟ جوان است و ضریب جوانی در حال حاضر ۲۲ درصد است و کاهش ضریب جوانی جمعیت موجب بالا رفتن درصد جمعیت فعال به ۷۲ درصد و ضرورت ایجاد فرصت‌های شغلی در استان را افزایش داده است.
۶۳- مهم‌ترین موفقیت‌های برنامه‌های جمعیتی استان چیست؟ کاهش نرخ رشد جمعیت از دهه ۶۰ به بعد.
۶۴- آشکال مهاجرت در استان را نام ببرید. مهاجرت‌های داخلی استانی و مهاجرت‌های خارج استانی.

۶۵- عمده مهاجران برای چه منظور به استان اصفهان می آیند؟ برای یافتن کار.
۶۶- مهاجرپذیرترین و مهاجرفرست ترین بخش ها و مناطق استان را بنویسید. شهرستان برخوار و میمه بیشترین مهاجرپذیری و سایر مناطق صنعتی استان نیز عمدتاً مهاجرپذیر بوده اند. در مقابل مناطق کوهستانی (به ویژه فریدون شهر و فریدن) و مناطق حاشیه بیابان و کویر مهاجرفرست بوده اند.
۶۷- چند درصد از مساحت استان را بیابان ها تشکیل می دهند؟ بیش از ۳۰ درصد.
۶۸- بیابانها در کدام شهرستان های استان پراکنده شده اند؟ خور، نائین، نظنز، اردستان، آران و بیدگل، کاشان و اصفهان.
۶۹- بیشترین و کمترین مساحت بیابانی مربوط به کدام شهرستانها است؟ بیشترین نائین و کمترین نظنز.
۷۰- تپه های ماسه ای در کدام قسمت استان قابل مشاهده است؟ اطراف ورزنه و جرقویه.
۷۱- کویر چگونه بوجود آمده است؟ نام دو کویر در استان اصفهان را بنویسید. مساحت محدودی از بیابانها در گودترین محل به کویر تبدیل شده اند که سطوحی کاملاً صاف و پوشیده از نمک و رس را بوجود آورده اند. مانند کویر مرانجاب و گاوخونی.
۷۳- توانمندی های معدنی بیابانهای استان را نام ببرید. انواع معدن های فلزی و غیرفلزی مانند طلا در موته، سرب و روی انارک پتاس خور، نفت و گاز آران و بیدگل.
۷۴- جاذبه های علمی تحقیقاتی بیابانهای استان را بنویسید. وجود مناطق دست نخورده و بکر، چشم اندازهای طبیعی، سازندهای زمین شناسی، گونه های گیاهی و جانوری بسیار ویژه و شیب هایی با آسمان صاف.
۷۵- جاذبه های گردشگری بیابانها استان را بنویسید. وجود سکونت و خلوت، چشم اندازهای زیبای طبیعی به ویژه در فصل بهار، زندگی گیاهی و جانوری، ویژه، تپه های ماسه ای، آسمان پر ستاره شب و جاذبه های فرهنگی این ناحیه.
۷۶- توانمندی های پرورشی (دامی) بیابانهای استان و داروها را نام ببرید. پرورش شتر، شترمرغ و بز و از سم مارو عقرب.
۷۷- مرتع یا چراگاه را تعریف کنید. آن بخش از یک زیست بوم طبیعی که قابل استفاده برای چرای دام باشد.
۷۸- مراتع را بر اساس میزان تولید علوفه خشک در یک سال به چه گروه هایی تقسیم بندی می کنند؟ خوب، متوسط، ضعیف.
۷۹- بیشتر مساحت مراتع استان اصفهان از کدام نوع است؟ متوسط و ضعیف و فقط $\frac{1}{3}$ مراتع خوب.
۸۰- بهترین مراتع و بدترین آن در کدام نواحی یافت می شوند؟ بهترین مراتع در نواحی پربارش و بدترین مراتع در نواحی خشک.
۸۱- اقدامات و دخالت های ناآگاهانه انسان در مراتع را بنویسید. ۱- چرای بیش از حد ظرفیت مراتع؛ ۲- چرای دام ها در خارج از فصل چرا؛ ۳- تبدیل مراتع به زمین های کشاورزی و دیمزارها؛ ۴- قطع بوته ها، آتش سوزی های غیر عمدی و بهره برداری نادرست از بوته ها.
۸۲- کامل ترین نوع پوشش گیاهی و زیست بوم چیست؟ جنگل.
۸۳- جنگل های طبیعی استان در کدام شهرستانها دیده می شوند؟ فقط در بخش کوچکی از ارتفاعات زاگرس در شهرستان فریدون شهر و ارتفاعات دنا در شهرستان سمیرم.
۸۴- نوع جنگل های طبیعی استان از کدام درختان است؟ بلوط، بنه، بادام، داغداغان، گردو، ارس و
۸۵- جنگل های دست کاشت (مصنوعی) استان در کدام شهرستانها ایجاد شده اند؟ کاشان، اردستان، نائین، نظنز، اصفهان.
۸۶- گونه های غالب گیاهی جنگل های دست کاشت را نام ببرید. تاغ، گز، کاج و اوکالیتوس.

۸۷- جنگل‌های دست کاشت (مصنوعی) با چه اهدافی ایجاد می‌شوند؟ کنترل‌رشد بیابانها، کنترل حرکت ماسه‌های روان، تقویت اکوسیستم‌های طبیعی، تعدیل آب و هوا، تغذیه آب‌های زیرزمینی، حفظ خاک، کنترل طوفان‌های گردوغباری و... .

۸۸- سازمان حفاظت محیط‌زیست استان برای حفاظت از زیست‌بوم‌های طبیعی چه مناطقی را مشخص کرده است؟ پارک ملی، منطقه شکار ممنوع، پناهگاه حیات وحش.

۸۹- در مناطق تحت پوشش و نظارت محیط‌زیست استان چه اعمالی ممنوع است؟ شکار، صید، تعلیف دام، تخریب محیط و قطع درختان.

۹۰- کدام جانوران و حیوانات در مناطق حفاظت شده استان زندگی می‌کنند؟ کل، بز، قوچ، میش، گرگ، روباه، کفتار و پرندگان چون عقاب، شاهین، کبک، تیهو و خزندگانی مانند: مارها، سوسمارها و لاک‌پشت. انواع گیاهان علفی مانند: درمنه، بوته‌های مختلف بویژه گون؛ درختانمانند: تاغ، گز، بادام کوهی و گیاهان دارویی.

شاد و سربلند باشید

فصل اول (درس اول :جغرافیا علمی برای زندگی بهتر)

- 1- *جغرافیا چیست ؟ جغرافیا علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط است .
- 2- بدست آوردن اطلاعاتی از زمین چه کمکی به ما می کند ؟ دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان ها افزایش می یابد.
- 3- از قدیمی ترین دانش های بشری می توان ، علوم را نام برد . ((جغرافیا))
- 4- * واژه جغرافیا اولین بار توسط چه کسی مطرح شد ؟ توسط اراتوستن دانشمند یونانی
- 5- معنای لغوی جغرافیا چیست ؟ شامل کلمات زمین و ترسیم است .
- 6- * از نظر اراتوستن جغرافیا به چه معناست ؟ مطالعه زمین به عنوان جایگاه انسان
- 7- رابطه جغرافیا با سایر علوم را شرح دهید ؟ بین جغرافیا و سایر علوم رابطه وجود دارد . جغرافیا با کمک گرفتن از سایر علوم به سوالات خود پاسخ می دهد . بنابراین برخی جغرافیا را پلی بین رشته های مختلف علوم می دانند که علوم طبیعی را به علوم انسانی پیوند می دهد .
- 8- جغرافیا علوم طبیعی را به علوم پیوند می دهد . ((انسانی))
- 9- * شاخه های اصلی دانش جغرافیا را نام ببرید . الف (جغرافیای طبیعی ب) فنون جغرافیایی ج) جغرافیای انسانی
- 10- * شاخه های جغرافیای طبیعی را نام ببرید . ژئومورفولوژی – آب و هواشناسی – جغرافیای آب ها – جغرافیای زیستی – جغرافیای خاک ها
- 11- شاخه های فنون جغرافیایی را نام ببرید. نقشه کشی – روش های کمی در جغرافیا – سنجش از دور
- 12- شاخه های جغرافیای انسانی را نام ببرید . جغرافیای روستایی – جغرافیای شهری – جغرافیای جمعیت – جغرافیای رفتاری و فرهنگی – جغرافیای اقتصادی – جغرافیای سیاسی – جغرافیای تاریخی .
- 13- * مفاهیم اساسی دانش جغرافیا را نام ببرید . الف) مکان ب) روابط متقابل انسان با محیط

14- مکان چیست ؟ مثال بزنید . بسیاری از فعالیت های انسان در جا و محل معینی انجام می شود . این جا و محل را مکان می نامند . به طور مثال : خانه ، مزرعه ، مدرسه هر کدام ، مکان است .

15- * روابط متقابل انسان با محیط چیست ؟ انسان و محیط دو عامل مهم در جغرافیا است . محیط طبیعی ، مجموعه متعادل است . با ورود انسان زمینه های تغییر در محیط فراهم می شود . هوش و استعداد انسان به او در جهت تغییر کمک می کند تا از محیط بهره مند شود .

16- * دو عامل مهم در جغرافیا چیست ؟ انسان و محیط

17- در دهه های اخیر چه عاملی باعث گسترش دسترسی انسان به محیط شد ؟ گسترش فناوری و به تبع آن دسترسی بشر به اعماق زمین .

18- * محیط طبیعی چگونه تبدیل به محیط جغرافیایی شد ؟ انسان برای رفع نیاز های خود به تغییر محیط دست زد و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل شد .

19- * عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی به چند گونه تقسیم می شود ؟ نام ببرید
دو گونه : الف) درک توان ها و استفاده از منابع برای رفع نیاز ها ب) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته ها

20- به چه علت جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است ؟ به علت اینکه جغرافیا توان روابط متقابل انسان را با محیط ، مطالعه و بررسی می کند ، بنابراین شناخت توان ها و ظرفیت های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست .

21- عملکرد مثبت و منفی انسان در ناحیه جنگلی خزر را بنویسید . عملکرد مثبت : توسعه گردشگری و صنعتی عملکرد منفی : تخریب جنگل ها به مقدار گسترش روستا و شهرسازی – کشاورزی بی رویه

22- * روش مطالعه جغرافیا چیست ؟ کل نگری یا دید ترکیبی در جغرافیا

23- علت ترکیبی بودن روش مطالعه در جغرافیا چیست ؟ به علت اینکه اجزاء و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند .

24- * اهمیت دید ترکیبی برای جغرافی دان از چه لحاظ می باشد ؟ مثال ؟ دید ترکیبی به جغرافی دان کمک می کند تا به طور همه جانبه و جامع ، پدیده ها را با تمام ویژگی های آن در یک مکان مورد مطالعه قرار دهد. مثال : جغرافی دان با هدف توسعه شهر به تهیه نقشه شهر ، جمعیت شهر ، مطالعه منابع آب شهر و ... اقدام می کند .

نکات "" * بین جغرافیا و سایر علوم ارتباط وجود دارد * در هر مکان پدیده های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر می گذارند و به نوبه خود تأثیر پذیرند * جغرافیا علوم طبیعی را به علوم انسانی پیوند می دهد * تأثیر گذاری و پذیری سبب تغییر شکل مکان ها می شود * انسان و محیط دو عامل مهم جغرافیاست

* چگونگی شکل گیری محیط های جغرافیایی ، حاصل روابط متقابل انسان با محیط است * جغرافی دان با روش کل نگری یا دید ترکیبی به مطالعه جغرافیا می پردازد . محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و انسانی به وجود آمده

فصل اول (درس دوم : روش مطالعه در جغرافیا)

- 1- * سوالات کلیدی در جغرافیا را نام ببرید . این سوالات عبارتند از : کجا ؟ چه چیزی ؟ چرا ؟ چه موقع ؟ چه کسانی ؟ چگونه ؟
- 2- سؤال کجا با چه چیزی سر و کار دارد ؟ با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده ها سر و کار دارد
- 3- سؤال چه چیز بر چه عاملی دلالت دارد ؟ بر ماهیت هر پدیده و مسئله
- 4- سؤال چرا به چه چیزی می پردازد ؟ به علت وقوع پدیده می پردازد .
- 5- سؤال چه موقع به چه چیزی می پردازد ؟ بر روند زمانی موضوعات می پردازد .
- 6- سؤال چه کسی یا چه کسانی ، چه چیزی را مورد توجه قرار می دهند ؟ انسان و روابط متقابل با محیط
- 7- سؤال چگونه به چه چیزی می پردازد ؟ به بررسی سیر تکوین و تحول می پردازد .
- 8- چه چیزی سبب شد تا انسان نسبت به ناشناخته ها آگاهی پیدا کند ؟ حس کنجکاوی انسان درباره جهان و زندگی و مسائل گوناگون آن .
- 9- امروزه برای پاسخ به حس کنجکاوی و شناخت جهان ، مختلفی وجود دارد . ((روش های علمی))

10- *مراحل پژوهش در جغرافیا را به ترتیب نام ببرید . // طرح سوال و بیان مسئله // تدوین فرضیه // جمع آوری اطلاعات // پردازش اطلاعات // نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات *

11- نکات مهم در مورد طرح سوال و بیان مسئله توسط پژوهشگر چیست ؟ 3 مورد بیان شود .

الف) ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند . ب) بهتر است صورت مسئله به شکل سوالی نوشته شود . ج) پژوهشگر از خود می پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد .

12- *هدف از مطالعه سابقه پژوهش و نتایج پژوهش دیگران چیست ؟ هدف از این کار این است که نسبت به موضوع اطلاعات بیشتری پیدا می کند و مهم تر از همه ، پی می برد سوالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده یا خیر .

13- یکی از مراحل حساس پژوهش است . ((فرضیه سازی))

14- به چه علت تدوین فرضیه گام دوم در پژوهش است ؟ فرضیه سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است زیرا فرضیه ها در هر پژوهش ، نقش راهنما را دارد و به فعالیت هایی جهت می دهد که قرار است انجام شود .

15- * فرضیه های پژوهشگر به چه عواملی بستگی دارد ؟ الف) میزان دانش ب) تجربیات ج) سوابق پژوهشی در دسترس

16- *مهمترین منابع اطلاعاتی جغرافی دان کدام است ؟ الف) روش کتابخانه ای ب) روش میدانی

17- *روش کتابخانه ای را شرح دهید . این روش در تمامی پژوهش های علمی ، مورد استفاده قرار می گیرد . در برخی از آنها تمام تلاش پژوهشگر در کتابخانه صورت می گیرد و در برخی دیگر ، بخشی از پژوهش در آنجا انجام می شود .

18- *روش میدانی را شرح دهید . پژوهشگر در این روش ناگزیر است به محیط بیرون برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد .

19- *مهمترین ابزار های روش میدانی را نام ببرید . الف) پرسش نامه ب) مصاحبه ج) مشاهده

20- روش در تمامی پژوهش های علمی ، مورد استفاده قرار می گیرد . ((کتابخانه ای))

21- * پردازش اطلاعات چیست ؟ یعنی حذف اطلاعات غیر ضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل آغاز می شود .

22- نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد ها چگونه توسط پژوهشگر انجام می شود ؟ پژوهشگر با تجزیه و تحلیل اطلاعات ، پاسخ مسئله پژوهش را می یابد . اوضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه یا فرضیه های خود می پردازد .

نکات "" علم جغرافیا همانند سایر علوم برای رسیدن به پاسخ مسائل به تحقیق و پژوهش نیاز دارد . در روش میدانی ، پژوهشگر باید ابزار سنجش و اطلاعاتی خود را به میدان ببرد . روش کتابخانه ای در تمامی پژوهش های علمی ، مورد استفاده قرار می گیرد . بهتر است صورت مسئله پژوهشگر به صورت سوالی و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود . فرضیه ها در پژوهش نقش راهنما را دارند . پژوهشگر نباید از رد شدن فرضیه خود دلسرد شود و پژوهش خود را بیهوده بداند .

فصل دوم (درس سوم : موقعیت جغرافیایی ایران)

1- * موقعیت جغرافیایی چیست ؟ محل قرار گرفتن هر پدیده در سطح کره زمین ، موقعیت جغرافیایی آن پدیده است .

2- * انواع موقعیت های جغرافیایی را نام ببرید . الف) موقعیت ریاضی ب) موقعیت نسبی

3- نام دیگر موقعیت ریاضی می باشد . ((مطلق))

4- * موقعیت ریاضی یا مطلق چیست ؟ محل دقیق هر پدیده یا مکان ، با توجه به طول و عرض جغرافیایی

5- گستردگی کشور ما در عرض ها به چه چیزی منجر شده است ؟ به تنوع آب و هوایی

6- تنوع آب و هوایی کشور ما بر چه عواملی موثر است ؟ الف) در نوع تولیدات کشاورزی ب) محیط زیست ج) پیشرفت کشور

7- * موقعیت نسبی را تعریف کنید . محل قرار گیری هر مکان ، نسبت به پدیده های طبیعی یا انسانی پیرامون خود ، موقعیت نسبی آن مکان است .

8- * منظور از موقعیت نسبی هر کشور چیست ؟ منظور از موقعیت نسبی هر کشور ، محل قرار گیری آن ، نسبت به سایر کشور ها ، دریاها ، تنگه ها ، کانال ها ، منابع اقتصادی و است .

9- جمله (درشمال ایران دریای خزر واقع است) به کدام نوع از موقعیت جغرافیایی کشورمان می پردازد ؟
موقعیت نسبی کشور

10- * ایران از موقعیت ممتازی برخوردار است . ((نسبی))

11- چرا ایران از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است ؟ زیرا در مجاورت خلیج فارس و تنگه هرمز قرار گرفته است .

12- * دلایل اهمیت خلیج فارس و تنگه هرمز از چه جهاتی می باشد ؟ 3 مورد
الف) ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره افریقا ، اروپا و آسیا .
ب) خلیج فارس در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد .
ج) حلقه ای است از زنجیره حمل و نقل کالا و نفت .

13- بزرگترین منبع انرژی جهان ، می باشد . ((خلیج فارس))

14- چرا امروزه خلیج فارس ، قدرت های جهانی را متوجه خود کرده است ؟ زیرا تسلط بر خلیج فارس با این همه ارزش و اهمیت می تواند موازنه راهبری و قدرت در جهان را تغییر دهد .

15- * مرز سیاسی چیست ؟ مهم ترین عامل تشخیص و جدایی هر کشور از کشور همسایه است و نشان می دهد سرزمین یک کشور تا کجا امتداد دارد .

16- ایران با کشور مرز خشکی یا آبی دارد . ((15))

17- انواع مرز سیاسی را نام ببرید ؟ هوایی – خشکی – آبی

18- اهمیت مرز هوایی چیست ؟ از طریق مرز های هوایی ارتباط سریعتر و راحت تر صورت می گیرد

19- * در کدام راه ها ، امکان ارتباط بازرگانی بیشتری را فراهم می کند ؟ راه های آبی (دریایی)

20- * تنگه هرمز کدام آب ها را به هم متصل می کند ؟ آب های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می کند .

21- * اهمیت تنگه هرمز چیست ؟ این تنگه دروازه خروجی نفت خلیج فارس است ، مهم ترین آبراهه راهبردی و یکی از گذرگاه های تجاری مهم جهان است .

نکات "" جغرافیای طبیعی مطالعه پدیده های طبیعی زمین است . هر پدیده یا مکانی ، موقعیت ریاضی یا مطلق دارد که این موقعیت فقط متعلق به آن پدیده است . جمله (ایران در غرب آسیا قرار دارد) به موقعیت نسبی کشور ما می پردازد . خلیج فارس یکی از کانون های ثروتمند جهان است . از طریق راه های هوایی می توان بسیار راحت به تمام نقاط جهان سفر کرد . یکی از اهمیت های راه های دریایی دستیابی به منابع غذایی و معدنی و سوخت های فسیلی است

فصل دوم (درس چهارم : ناهمواری های ایران)

1- اهمیت مطالعه ناهمواری ها از چه جهاتی است ؟ با شناسایی و مطالعه ناهمواری های کنونی کشور و سرگذشت تغییرات آنها می توانیم برای آینده ، برنامه ریزی دقیق تری داشته باشیم .

2- تأثیر ناهمواری های کشور بر زندگی مردم را بنویسید ؟ این ناهمواری ها گاه در طول تاریخ ، مانع ورود مهاجمان به سرزمین ما شده و علاوه بر آن در تشکیل اجتماعات انسانی و نوع زندگی مردم بسیار تأثیر گذار بوده است .

3- * اهمیت جلگه ها و دشت های کشور را نام ببرید . دشت ها محل های مناسبی برای فعالیت های کشاورزی و دیگر فعالیت های اقتصادی است . در جلگه ها ، رود هایی که از کوه ها سرازیر می شوند به سوی دریاها و دریاچه ها جریان می یابند و منابع آب قابل توجهی ایجاد می کنند که شهر ها و روستا بر کناره آنها مستقر می شوند .

4- * در کدام دوران زمین شناسی ناهمواری های ایران شکل نهایی یافت ؟ دوران کواترنر

5- * عوامل تغییر شکل ناهمواری های ایران را بنویسید . آب های روان – باد – اختلاف دما

6- * تقسیمات ناهمواری های ایران را نام ببرید .

الف) سرزمین های کوهستانی که اغلب بیش از هزار متر از سطح دریاهاى آزاد ارتفاع دارند .
ب) سرزمین های هموار که شامل دشت ها و جلگه ها کم ارتفاع در نواحی داخلی یا سواحل دریاها می شوند.

7- سرزمین های کوهستانی کشور را به چند صورت می توان تقسیم کرد ؟ (3 صورت : الف) آذربایجان ب) تالش ج) البرز

8- * مهمترین رشته کوه های آذربایجان را نام ببرید . رشته کوه ارسباران (قره باغ) – رشته کوه آرات – سهند – سبلان

9- نام مهمترین قله کوهستان تالش چیست ؟ آق داغ (سفید کوه)

10- * دو ویژگی مهم منطقه کوهستانی البرز را شرح دهید . الف) دامنه های این کوه ها معمولاً به سمت شمال و یا جنوب است و در آن دره های وسیع و عمیقی است . ب) بخش اعظم چین خوردگی های وسیع ، حاصل کوه زایی مواد رسوبی طی میلیون ها سال است .

11- نام دو رود مهم که در منطقه کوهستانی البرز جریان دارند را بنویسید . رود چالوس و رود هراز

12- * علل ناپایدار شدن منطقه کوهستانی البرز را بنویسید . 2 مورد
الف) گسترش شهر های پررونق اقتصادی مثل تهران ، کرج ، احداث جاده های ارتباطی مانند شوسه و راه آهن و احداث سد ها .
ب) هدایت رودخانه ها و بهره برداری از آنها ، گسترش فعالیت های کشاورزی گوناگون و بهره برداری از معادن فراوان کوه های البرز .

13- * رشته کوه های مهم بخش کوه های شمالی خراسان را نام ببرید . هزارمسجد – آلاداغ – بینالود

14- * قله های معروف رشته کوه های زاگرس را نام ببرید . دنا – زرد کوه – الوند

15- * رشته کوه زاگرس چگونه به وجود آمد ؟ رشته کوه زاگرس از برخورد دو صفحه شبه جزیره عربستان و صفحه اوراسیا به وجود آمده است .

16- گنبد های نمکی چیست ؟ لایه های نمک به شکل گنبدهایی بین لایه های رسوبی قرار گرفته است .

17- یکی از زیباترین و فعال ترین پدیده های رشته کوه زاگرس ، است . ((گنبد های نمکی))

18- * عوامل تغییردهنده زاگرس در حال حاضر کدام است ؟ عوامل طبیعی – عوامل انسانی

19- عوامل طبیعی تغییردهنده زاگرس را بنویسید . توفان گرد و غبار ، از دیگر عواملی است که هم طبیعت و هم انسان در منطقه زاگرس در ایجاد و گسترش آن موثر است . رود های بسیاری از زاگرس سرچشمه می گیرد . جریان آب در این رود ها به علت تغییرات اقلیمی ، دچار نوساناتی شده است .

20- عوامل انسانی تغییردهنده زاگرس را بنویسید . بر روی رودهای حوضه زاگرس ، سد های متعددی احداث شده است . همچنین شهر های متعددی در کناره رود ها گسترش یافته است که باعث برهم خوردن آن می شود .

21- سیلاب دشت را تعریف کنید . دشتی که با رسوبات سیلاب پر شده باشد را می گویند .

22- انواع ناهمواری های مناطق مرکزی ایران را نام ببرید . کوه های مرکزی – کوه های منفرد مرکزی

23- منطقه مکران کجا واقع شده است ؟ در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان .

24- * مهمترین رشته کوه های منطقه مکران چه نام دارد ؟ رشته کوه های بشاگرد

25- * ناهمواری های مریخی چگونه به وجود آمده اند ؟ در کوه های بشاگرد ، فرسایش ، شکل های زیبایی با دره ها ، چاله ها و گودال های عمیقی ایجاد کرده است که به آنها ناهمواری های مریخی می گویند .

26- * ارزش اقتصادی نواحی کوهستانی را نام ببرید . الف) ذخایر آب ب) معدن و ذخایر زیرزمینی ج) دامپروری

27- * انواع سرزمین های هموار را بنویسید . الف) دشت ها ب) جلگه ها

28- * دشت ها به چند صورت تشکیل شده است ؟ یکی اینکه عوامل فرسایشی مانند باد و باران ناهمواری را هموار کرده است و دیگر اینکه مواد حاصل از فرسایش بین کوه ها ، رسوب کرده و سطح همواری ایجاد می کند .

29- * عوامل تغییرشکل و فرسایش دشت های ایران را بنویسید . 2 مورد . توفان ها و باد های شدید به فرسایش و جابه جایی مواد در دشت ها مشغول است . رود های این مناطق نیز با طغیان های دوره ای خود ، مواد را از جایی بر می دارد و در جای دیگری بر جای می نهد .
- * ارزش های اقتصادی دشت ها را بنویسید . جاذبه گردشگری – استفاده از انرژی پاک – گذراندن اوقات فراغت – معادن گچ ، نمک و مصالح ساختمانی

31- بیشتر جلگه ها در کدام سمت ایران واقع است ؟ چرا ؟ در غرب ایران زیرا میزان بارش از مناطق دیگر بیشتر است .

32- *عوامل تغییردهنده جلگه ها را بنویسید . حرکات دریا (جزر و مد ، توفان دریایی / سونامی ، جریان های دریایی و نوسانات عمومی آب دریاها - انسان در نواحی ساحلی با اسکله سازی ، بندر سازی ، دیواره سازی و ... و بهره برداری وسیع از آن و گسترش شهر و روستا .

33- * ارزش های اقتصادی جلگه ها کشور را نام ببرید . الف (فعالیت های کشاورزی در جلگه ها ب) گذران اوقات فراغت ج (فعالیت بازرگانی د) گردشگری

34- * اهمیت جلگه های شمالی و جنوبی ایران را بنویسید . 2 مورد . در جلگه های جنوبی کشور ، وجود تنگه هرمز و سواحل طولانی ، امکانات حمل و نقل کالا و مسافر را به همراه صید ماهی فراهم می آورد . در سواحل شمالی نیز حمل و نقل و صید ماهی های خاویار در جریان است .

نکات این درس همه در سوالات واقع شده است .

فصل دوم (درس پنجم : آب و هوای ایران)

1-اصطلاح هوا به چه معناست ؟ اصطلاح هوا به حالت آبی و زودگذر جو گفته می شود .

2- * آب و هوا را تعریف کنید. آب و هوا به مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه در درازمدت گفته می شود .

3- پیش بینی آب و هوا از چند روش می توان فهمید ؟ 2 روش : اعلام کارشناسان هواشناسی – نرم افزار ها و سایت های اینترنتی مخصوص

4- * عوامل تنوع آب و هوایی ایران را نام ببرید . الف (موقعیت جغرافیایی ب) ارتفاع و جهت کوهستان ج) توده های هوا

5- * مهمترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی که بر آب و هوای کشور اثر دارد کدام است ؟
الف (عرض جغرافیایی ب) قرار گرفتن ایران در کمر بند پرفشار جنب حاره ای
ج (نزدیکی به دریاها و دوری از آن و منابع رطوبتی

6- به چه علت در شمال ایران دما پایین و در جنوب دما بالاست ؟ به علت تابش عمود خورشید که به خاطر نزدیک تر بودن به خط استوا است دما بالاست و در شمال به علت زاویه تابش مایل دمای هوا پایین تر از جنوب می باشد .

7- *کمر بند کم فشار و پرفشار حاره ای چگونه تشکیل می شود ؟ در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا ، کمر بند کم فشار حاره ای تشکیل می شود . در اطراف مدار راس السرطان و راس الجدی ، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا ، کمر بند پرفشار حاره ای تشکیل می شود .

8- به چه علت در نواحی ساحلی شمال و جنوب کشور اختلاف دما کمتر از نواحی داخلی است ؟ به علت نزدیک بودن به دریا

9- چرا در جنوب کشور ، نزدیک بودن به دریا نقش چندانی در میزان بارش ندارد ؟ به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب

10- چه عاملی باعث بارش های بیشتر در دامنه های شمالی البرز و دامنه های غربی زاگرس شده است ؟ جهت رشته کوه های البرز و زاگرس (پراکندگی جغرافیایی)

11- * کدام توده های هوایی وارد کشور ما می شوند ؟ توده های غربی – توده های سیبری – توده های سودانی – توده های عربستان – توده های مرطوب سودانی

12- * مهمترین عامل ریزش برف و باران و تامین آب کشور ، توده های است . ((غربی))

13- *مهمترین داده های هواشناسی که در ایستگاه هواشناسی سینوپتیک اندازه گیری می شوند ؟ دما ، بارش و فشار هوا

14- * انواع آب و هوای کشور را نام ببرید و ویژگی های یک کدام را بنویسید .
الف (آب و هوای گرم و خشک ب) آب و هوای کوهستانی ج) آب و هوای گرم و شرجی د) آب و هوای معتدل خزری : بارندگی زیاد – اعتدال دما در طول سال – پوشش گیاهی غنی

15- * عوامل ایجاد مناطق بیابانی کشور را نام ببرید . عامل پرفشار جنب حاره ای – جهت رشته کوه های البرز و زاگرس – دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی

16- *مهمترین عامل ایجاد مناطق بیابانی ایران چیست ؟ عامل پرفشار جنب حاره ای

17- * کویر را تعریف کنید و بگویید عامل اصلی ایجاد آن چیست ؟ کویر ، بخشی از بیابان است و به نمکزار های پف کرده ای گفته می شود که تبخیر شدید ، عامل اصلی ایجاد آن است .

18- سه ویژگی مهم دشت لوت را نام ببرید . یکی از گرم ترین مناطق کره زمین – لوت در جنوب شرقی ایران قرار دارد – وسعت این بیابان حدود 80 هزار کیلومتر مربع است .

19- * تاثیرات آب و هوا در زندگی انسان را نام ببرید . آب و هوا بر نوع کشاورزی ، گردشگری ، معماری ، سیستم های حمل و نقل و سلامتی انسان تاثیر گذار است .

20- مهم ترین سوانح آب و هوایی جاده های کشور کدام است ؟ برف سنگین – سقوط بهمن – وقوع سیل – یخبندان – پدید آمدن مه .

21- * مشکلات محیط زیستی ناشی از تغییر وضعیت آب و هوا را بنویسید . آلودگی هوا – بیابان زایی – خشکسالی – افزایش دما

22- با افزایش ارتفاع ، دما می یابد . ((کاهش))

23- در شرایط وارونگی هوا ، چه چیز هایی صورت نمی گیرد ؟ نمودار حرکت صعودی – جابه جایی هوا

24- * عواملی که باعث پدید آمدن ریزگرد ها شده است را نام ببرید . کاهش ریزش های جوی – خشک شدن باتلاق ها – مدیریت ضعیف منابع آب

25- * ریزگرد های باعث چه خساراتی میشوند ؟ موجب عفونت های ریوی و اختلالات تنفسی در انسان می شوند . همچنین موجب آسیب رساندن به جنگل ها زاگرس و میدان دید را کم می کنند .

26- * راه های مقابله با ریزگردها را بنویسید . احیای تالاب ها و تامین حقابه ی رودخانه های منطقه – اجرای طرح های بیابان زدایی – تغییر در شیوه کشت و مدیریت صحیح آب .

نکات این درس همه در سوالات واقع شده است .

فصل دوم (درس ششم : منابع آب ایران)

1- آب قابل دسترس به چند صورت موجود است ؟ مهمترین آن چیست ؟ رود ها – چشمه – چاه – قنات . مهمترین رود ها

2- ویژگی های رود های ایران را بنویسید. 2مورد الف) در ایران بیشتر بارش ها در اواخر پاییز و اوایل بهار رخ می دهد. به این دلیل هر چه به پایان این دوره نزدیک تر می شویم ، آبدهی رود ها بیشتر می شود. ب) با توجه به ناهمواری ها و جهت آنها ، هر چه از غرب به شرق کشور برویم ، مقدار آب رود ها کمتر می شود .

3- رود هایی که از کوهستان های بلند و برف گیر تغذیه می شوند ، هستند . ((دائمی))

4- * کانون های آبگیر چیست ؟ در مناطق کوهستانی ، مکان هایی وجود دارد که آب بخش هایی که از رود ها را تامین می کنند . به این مکان ها کانون های آبگیر می گویند .

5- * کانون های آبگیر در کجا قرار دارند ؟ کانون های آبگیر در حد فاصل حوضه های آبریز قرار دارند و بر خط تقسیم آب های محلی منطبق هستند .

6- در چه صورتی رودهای یک کانون آبگیر در جهات مختلف جریان می گیرند ؟ گاهی کانون های آبگیر وارد چند حوضه آبریز نزدیک خود می شوند . بنابراین رودهایی که از کانون های آبگیر سرچشمه می گیرند ممکن است در جهات مختلف جریان یابند .

7- * انواع کانون های آبگیر را نام ببرید و یکی را به دلخواه تعریف کنید . کانون های دائمی – کانون های فصلی – کانون های اتفاقی . تعریف کانون های اتفاقی : در کوهستان های نزدیک به مناطق گرم و خشک ، که گاهی بارش های کوتاه و اتفاقی رخ می دهد ، نوعی کانون آبگیر موقت شکل می گیرد که آنها را کانون های اتفاقی می نامند .

8- * حوضه ی آبریز را تعریف کنید . به محدوده ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری ها ، آب های جاری را به سوی پایین ترین نقطه آن هدایت کند ، حوضه ی آبریز می گویند .

9- * انواع حوضه های آبریز کشور را فقط نام ببرید . الف) حوضه ی آبریز خارجی ب) حوضه ی آبریز داخلی

10- * حوضه ی آبریز خارجی و داخلی را شرح دهید . حوضه ی آبریز خارجی یعنی رود هایی که آب آنها به دریا های اطراف کشور می ریزد ؛ اما در طول مسیر ، مورد استفاده قرار می گیرد . حوضه ی آبریز داخلی یعنی رودهایی که تمام آب آنها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه های داخلی می شود .

11- ما در جنوب کشور از طریق دریای عمان با اقیانوس ارتباط داریم و در شمال ، دریای خزر از طریق راه دن – ولگا به دریای ارتباط پیدا کرده است . ((هند – سیاه))

12- مطالبی درباره ی دریای خزر را شرح دهید . دریای خزر ، پهنه ی آبی بزرگی است که در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است . این دریا از بقایای دریای تتیس است . دریای خزر بزرگترین دریاچه ی جهان است .

13- * نام های دیگر دریای خزر را نام ببرید . دریای مازندران – کاسپین – قزوین – گرگان – طبرستان – هیرکانی و دریای دیلم .

14- در نقشه های خارجی ، دریای خزر را می نامند . ((کاسپین))

15- * طولانی ترین رودهایی که به دریای خزر می ریزند ؟ رود ولگا و اورال از شمال ، سفید رود و هراز از جنوب ، رود اترک و گرگان از شرق و رود کورا و ارس از سمت غرب .

16- * دلایل اهمیت دریای خزر را بنویسید . 4 مورد . تجارت دریایی – بهره برداری از منابع نفتی – گردشگری – صید ماهی

17- * خلیج فارس چگونه تشکیل شده است ؟ پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره های زاگرس شمالی ، خلیجی هلالی شکل در جهت شرقی – غربی به وجود آورده که صد ها سال است به آن خلیج فارس یا دریای پارس می گویند .

18- مهم ترین رودهایی که به خلیج فارس می ریزد را نام ببرید . رود کارون – کرخه – دالکی – مُند

19- * به خلیج های کوچک سواحل کارون می گویند . ((خور))

20- پر آب ترین رود ایران ، رود است . ((کارون))

21- بزرگترین جزیره خلیج فارس ، می باشد . ((قشم))

22- * دلایل اهمیت خلیج فارس را بنویسید . 4 مورد . تجارت دریایی – وجود منابع نفت و گاز – انواع ماهی و میگو- مرکز صید و پرورش مروارید .

23- مطالبی درباره دریای عمان بنویسید . دریای عمان بخشی از آب های اقیانوس هند است که با تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می شود و تنها دریای آزاد ایران می باشد .

24- ویژگی های منحصر به فرد دریای عمان (مکران) را نام ببرید . جنس ساحل ، عمق بسیار خوب دریا ، عدم نیاز به استفاده از آبراه و کانال های دریانوردی و امکان ساخت بنادر .

25- * دلایل اهمیت دریای عمان را نام ببرید . 3 مورد . امکان دسترسی به آب های آزاد جهان ، حمل و نقل کالا ، مسافرت از طریق راه های دریایی ، صید ماهی

26- * آلاینده هایی که دریا های ایران را تهدید می کند را نام ببرید . 3 مورد . الف) فاضلاب های شهری ، صنعتی و کشاورزی ب) زباله های جامد مانند پلاستیک ج) استخراج و حمل و نقل نفت

27- * دریاچه ها از نظر زمانی به چند دسته تقسیم می شود ؟ نام ببرید . 2 دسته : دریاچه های دائمی – دریاچه های فصلی

28- * انواع دریاچه ها از نظر چگونگی تشکیل ، را نام ببرید . دریاچه ی آتشفشانی ، دریاچه های یخچالی ، تکنونیک ، سدی ، ساحلی ، هلالی .

29- بزرگترین دریاچه ایران نام دارد که به نام های و چیچست می شناخته اند . ((ارومیه – کبودان))

30- * عمیق ترین نقطه دریاچه ارومیه در کدام سمت است و جزایر مهم این دریاچه را نام ببرید . عمیق ترین نقطه در شمال غربی آن قرار دارد . جزایر کبودان ، اشک داغی ، آرزو و اسپيرو .

31- تنها موجودی که قبل از فروکش آب دریاچه ارومیه ، در آن زندگی می کرد ؟ آرتمیا

32- * دلایل اهمیت دریای ارومیه را نام ببرید . وجود جزایر متعدد – محل سکونت پرندگان مهاجر – آب دریاچه موجب متعادل شدن آب و هوای منطقه می شود – درمان امراض پوستی از املاح دریاچه .

33- * دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه را نام ببرید . ((علل خشک شدن)) 4 مورد .
گرم شدن عمومی هوا – کاهش بارش در حوضه آبریز دریاچه – برداشت بی حساب از چاه های اطراف دریاچه – وجود موانعی که چرخه آب را در دریاچه تغییر داده است .

نکات "" بزرگترین دریاچه جهان دریای خزر می باشد . به دریاچه های قله سبلان و دماوند دریاچه آتشفشانی می گویند . طول خلیج فارس 900 کیلومتر و عرض آن 250 کیلومتر است . یکی از مهمترین مکان های نظامی جهان در تنگه هرمز است . طول دریای خزر 1200 کیلو متر و عرض آن 300 کیلومتر است . چابهار تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال دریای عمان (مکران) قرار دارد .

فصل سوم (درس هفتم : جغرافیای انسانی ایران)

1- جغرافیای انسانی را تعریف کنید . به مطالعه فعالیت های انسان و نتایج این فعالیت ها ، جغرافیای انسانی می گویند.

2- *عوامل پراکندگی جمعیت را نام ببرید . الف) عوامل طبیعی ب) عوامل انسانی

3- *عوامل انسانی تاثیرگذار بر پراکندگی جمعیت کدام می باشد ؟ حمل و نقل و ارتباطات – سرمایه و فناوری – ایجاد مراکز رفاهی – پیشینه و سابقه ی تاریخی

4- طبق آخرین آمار سرشماری نفوس و مسکن در سال 1392 ، جمعیت ایران به طور تقریبی چقدر بود ؟ به طور تقریبی 77 میلیون نفر

5- یکی از مباحث مهم جمعیت ، بررسی چیست ؟ بررسی میزان افزایش و کاهش جمعیت هر کشور است.

6- * متخصصان برای اندازه گیری رشد طبیعی جمعیت چه می کنند ؟ میزان موالید و مرگ و میر را در یک سال مشخص از هم کم ، و بر تعداد کل جمعیت تقسیم ، و سپس آن را به درصد بیان می کنند .

$$\frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times 100$$

7- *دو عامل تاثیرگذار بر رشد جمعیت هر کشور را نام ببرید . زاد و ولد و مرگ و میر - مهاجرت

8- *رشد مطلق جمعیت چگونه بدست می آید؟ موالید و مرگ و میر ، رشد طبیعی جمعیت را نشان می دهد که اگر مهاجرت را به آن اضافه یا کم کنیم رشد مطلق جمعیت بدست می آید .

$$100 \times \text{مهاجرت} \pm \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}}$$

9- * فرمول مدت زمان دو برابر شدن جمعیت را بنویسید .

$$\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت}}$$

10- اطلاع از وضعیت و جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه ریزان است . ((سنی – جنسی))

11- * اهمیت هرم سنی هر کشور را شرح دهید . هرم سنی هر کشور به برنامه ریزان کمک می کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا می شوند و از آن برای برنامه ریزی استفاده می کنند ؛ به عنوان نمونه برای تحقق برنامه های تامین اجتماعی ، بهبود وضعیت سالمندان ، ارتقای سطح سلامت جامعه ، امنیت ملی و ... کمک می گیرند .

12- * عوامل موثر در افزایش جمعیت ایران را نام ببرید . گسترش بهداشت و واکسیناسیون ، لوله کشی و بهبود آب آشامیدنی ، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی .

13- کاهش رشد جمعیت ایران در سال 1390 می تواند چه مشکلاتی در آینده برای کشور ایجاد کند ؟
برهم خوردن تعدل جمعیتی – کاهش نیروی فعال – تضعیف نیروی دفاعی کشور .

14- در کدام سال ها ، بیشترین و کمترین رشد جمعیت را داشته ایم ؟ در سال 1365 (بیشترین) و در سال 1390 (کمترین)

15- اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند چه اتفاقی می افتد ؟ جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت . و هرم سنی کشور به سمت سالمندی می رود .

16- علل راحت مهاجرت کردن در این دوره چیست ؟ پیشرفت فناوری و وسایل حمل و نقل

17- * سه شکل مهاجرت از ابتدای قرن بیستم را بنویسید . الف) مهاجرت روستاییان به شهر که باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می شود . ب) مهاجرت های گروهی که بر اساس تصمیمات سیاسی انجام می شود ج) مهاجرت که افراد از یک کشور به کشور دیگر جابه جا می شوند .

18- * مهاجر فرست و مهاجر پذیر را تعریف کنید . به کشوری که افراد از آن برای مهاجرت خارج می شوند ، مهاجر فرست و به کشوری که افراد برای مهاجرت وارد آن می شوند ، مهاجر پذیر می گویند .

19- یکی از مهم ترین مهاجرت ها در دهه های اخیر در ایران را نام ببرید . مهاجرت روستاییان به شهر ها

20- مهاجر پذیرترین استان ایران ، کدام است ؟ استان تهران

21- * مهاجرت های مهم ایران که تحت تاثیر عوامل انسانی و طبیعی بوده را نام ببرید . مهاجرت آریایی ها از شمال به جنوب ایران – مهاجرت قبایل کرد به شمال شرق ایران به دستور شاه عباس – مهاجرت روستاییان به شهر ها – مهاجرت سیستانی ها به سرزمین گرگان -

نکات "" نقشه پراکندگی جمعیت ، پیوسته در حال تغییر است . برای دستیابی به میزان افزایش و کاهش جمعیت، رشد طبیعی جمعیت را اندازه گرفت . جمعیت در جهان یکسان نیست . قانون 70 ، زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می دهد . مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه ، پیرشدن جمعیت آن جامعه است . جابه جا می شوند . اغلب تمام اعضای خانواده با هم مهاجرت می کنند . مهاجرت اجباری در آبادان به دلیل آغاز جنگ تحمیلی بود . تعریف مهاجرت : جابه جایی بین دو واحد جغرافیایی یا به عبارتی ترک سرزمین و اسکان در سرزمین دیگر .

فصل سوم (درس هشتم : تقسیمات کشوری ایران)

- 1- * سابقه ی تقسیمات کشوری ایران به چه دوره ای بر می گردد ؟ به دوره ی داریوش اول ، پادشاه هخامنشی
- 2- * به چه چیزی ساتراپ می گفتند ؟ در دوره هخامنشی ، داریوش کشور را به سی شهری که همان شهر می باشد ، تقسیم کرد و برای هر یک از آنان مأمورینی گماشت که آنها را ساتراپ می گفتند .
- 3- * در زمان ساسانیان تقسیمات کشوری به چه صورت بود ؟ در زمان ساسانیان ، کشور به سرزمین (ایالت) ، حوزه (استان) ، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رُستاک (دهستان) تقسیم شده بود .
- 4- * تقسیمات کشوری در دوره صفویه ، افشاریه و زندیه را بنویسید . ایالت ، ولایت ، بلوک و قصبه .
- 5- تقسیمات کشوری در دوره قاجاریه را بنویسید . دارای 4 ایالت و 23 ولایت بود .
- 6- * ایالت های ایران در زمان قاجاریه را بنویسید . آذربایجان – خراسان و سیستان – فارس و بندر – کرمان و بلوچستان .
- 7- * تقسیمات کشوری حال حاضر ایران را بنویسید . استان – شهرستان – بخش – دهستان .
- 8- * استان را تعریف کنید . واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین ، از به هم پیوستن چند شهرستان هم جوار با توجه به موقعیت سیاسی ، اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و طبیعی تشکیل می شود .

9- استان ، توسط اداره می شود . ((استاندار))

10- * شهرستان را تعریف کنید . واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش هم جوار تشکیل شده است .

11- * شهرستان ، توسط اداره می شود . ((فرماندار))

12- * بخش را تعریف کنید . واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان هم جوار ، شامل چندین مزرعه ، مکان ، روستا و احیاناً شهر تشکیل شده است .

13- بخش ، توسط اداره می شود . ((بخشدار))

14- دهستان را تعریف کنید . کوچکترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا ، مکان و مزرعه هم جوار تشکیل شده است .

15- * دهستان ، توسط اداره می شود . ((دهدار))

16- ساختار تقسیمات کشوری را کامل کنید .

نکات "" در زمان آریاییان ، تقسیمات کشوری به صورت آبادی کوچک (ویس) و آبادی بزرگتر (گئو) بود . در دوران سلوکیان کشور به 72 بخش تقسیم شد . در زمان عباسیان کشور به ایالت تقسیم شد .

فصل سوم (درس نهم : سکونتگاه های شهری و روستایی)

1- شکل گیری سکونتگاه ها از دانش جغرافیا چیست ؟ بامثال . از دیدگاه دانش جغرافیا ، سکونتگاه محلی است از مجموعه مساکن که عوامل طبیعی و انسانی در شکل گیری آن نقش دارند . شهر و روستا سکونتگاه هستند .

2- * چه عواملی در شکل گیری سکونتگاه ها نقش دارد ؟ آب و خاک

3- * مهمترین عامل در شکل گیری سکونتگاه کدام است ؟ آب

4- * نقش آب در شکل گیری سکونتگاه را شرح دهید . بسیاری از سکونتگاه های اولیه در کنار رود ها به وجود آمده است . آب در هر مکان ، در تمایل انسان به کار کشاورزی و ساکن شدن به صورت دائم در مکان ، عامل مهمی است .

5- * روستا و شهرهای اولیه چگونه پدید آمدند ؟ با ساکن شدن انسان در یک مکان ، اولین سکونتگاه ها به نام روستا پدید آمد . افزایش جمعیت در سکونتگاه های روستایی ، زمینه ساز ایجاد شهرهای اولیه شد .

6- * عوامل اثرگذار در گسترش سکونتگاه ها را نام ببرید . آب ، خاک ، شیب زمین، ارتفاعات .

7- چگونه عوامل طبیعی یا انسانی باعث از بین رفتن اعتبار سکونتگاه می شود . با مثال . گاهی عوامل طبیعی یا انسانی ، موقعیتی به وجود می آورد که یک سکونتگاه اعتبار خود را از دست می دهد یا از بین می رود . برای مثال : شهر باستانی ، بیشاپور ، که در شمال غربی کازرون قرار دارد که در زمان ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی برخوردار بود . جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد .

8- * انواع سکونتگاه ها را نام ببرید . شهری - روستایی - عشایری .

9- * قدیمی ترین سکونتگاه در ایران چه بود ؟ سکونتگاه عشایری

10- ویژگی های زندگی عشایری را بنویسید . در این شیوه زندگی ، سکونت و یک جانشینی دائمی دیده نمی شود . عشایر به طور مستقیم از منبع طبیعی استفاده می کنند . عشایر زندگی اجتماعی قبیله ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده اند و رابطه ی خویشاوندی دارند .

11- کدام عوامل در ایران زمینه مساعدی را برای دامپروری ایجاد کرده است ؟ وجود کوه های البرز و زاگرس و نیز دشت های پست و هموار مجاور آنها .

12- * ایلات عمده کشور را بنویسید . ایل سون - ایل بختیاری - ایل قشقایی - ایل ترکمن

13- * روستا را تعریف کنید . روستا ، محلی است که فعالیت های اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر روستاییان به کشاورزی و دامداری اشتغال دارند .

14- ویژگی های زندگی روستایی را بنویسید . فضای باز اطراف روستاها ، چشم انداز طبیعی زیبایی برای روستاییان فراهم کرده و روستاییان نسبت به آداب و رسوم محل زندگی خود پایبند هستند . آب و هوای پاک ، اوضاع زندگی بهتر و سالم تر را برای روستاییان فراهم آورده است .

15- * شهر را تعریف و ویژگی های شهرنشینی را بنویسید . اگر جمعیت هر سکونتگاه به تعداد معینی برسد ، آن را شهر تلقی می کنند . ملاک تبدیل شهر به روستا به تشخیص وزارت کشور ، جمعیت 10000 نفر و داشتن شهرداری است . جمعیت زیاد شهرها به خدمات و تسهیلات بیشتری نیاز دارد . جمعیت زیاد سبب شده است خانه ها فشرده و محله ها پرتراکم شود .

16- اجزای سکونتگاه های روستایی و شهری را نام ببرید . سکونتگاه های روستایی شامل خانه ها ، مزارع ، چراگاه ها ، باغ ها ، مکان های عمومی ، مساجد و سکونتگاه های شهری شامل ، کاشانه ها ،

خیابان ها ، میدان ها ، مکان های آموزشی و تفریحی ، دانشگاهی ، بازار و است .

17- * شکل (انواع) سکونتگاه های روستایی را نام ببرید . متمرکز – پراکنده – خطی – میدان گاهی – پلکانی

18- * شکل (انواع) سکونتگاه های را شهری نام ببرید . شطرنجی – خطی – ترکیبی- شعاعی .

19- عامل مهم تغییرات جمعیتی سکونتگاه های ایران چیست ؟ افزایش جمعیت

20- * عوامل مهم در افزایش جمعیت شهرنشینی چیست ؟ رشد سریع جمعیت – تاسیس شهرداری

21- علل شهرهای میلیونی در کشور چیست ؟ در دهه های اخیر ، شهرنشینی در جهان گسترش یافته و رشد شتابان شهرنشینی سبب ایجاد شهرهایی با جمعیت میلیونی شده است .

22- * پدیده گرایش به شهرنشینی بیشتر در کدام مناطق کشور رخ داده است ؟ با مثال . پدیده گرایش به شهرنشینی در همه جای ایران به چشم می خورد ؛ اما در سال های اخیر شهر های تهران ، مشهد ، اصفهان ، کرج ، تبریز و دیگر کلان شهرها ، جمعیت بیشتری در خود جای داده اند .

23- * مشکلات توسعه شهرنشینی را نام ببرید . مشکلات زیست محیطی – ترافیک سنگین – آلودگی صوتی و محیطی – مشکلات اجتماعی و هنجاری

24- * نقش هر سکونتگاه بر چه اساسی تعیین می شود ؟ مثال بزنید . نقش هر سکونتگاه بر اساس وضع جغرافیایی آن، اعم از انسانی یا طبیعی تعیین می شود . شهرهای مقدس مشهد و قم به دلیل وجود زیارتگاه ها مورد توجه زائرین است . این شهرها را زیارتگاهی می نامند . شهر تهران به دلیل پایتخت بودن و مراکز بزرگ اداری دارای نقش اداری – سیاسی می باشد .

25- * درباره نقش سکونتگاه ها به چه نکاتی باید توجه کرد ؟ امروزه اغلب سکونتگاه ها چند نقش دارند و این نقش هارا باهم ایفا می کنند . نقش سکونتگاه در چهره و سیمای آنها منعکس می شود . سیمای سکونتگاه دانشگاهی با صنعتی تفاوت دارد . ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند توسعه یا تکامل یابد

26- * شهرگریزی یا مهاجرت معکوس را تعریف و علل آن را بنویسید . با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال های اخیر از جمله آلودگی هوا ، گرانی مسکن و آسیب های اجتماعی ، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان های کوچکتر یا روستاها آغاز شده است . این پدیده را شهرگریزی یا مهاجرت معکوس می گویند .